

Melléklet a BM/2983/2013. számú kormány-előterjesztéshez

A Kormány

.../2013. (... ..) Korm. rendelete

az építési termék építménybe történő betervezésének és beépítésének, ennek során a teljesítmény igazolásának részletes szabályairól

A Kormány

az 1-7. § tekintetében az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 62. § (1) bekezdés 20. pontjában,
a 8-9.§ tekintetében az Alaptörvény 15. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében,

a 11. és 18. § tekintetében az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 62. § (1) bekezdés 20. pontjában,

a 13. § tekintetében az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 62. § (1) bekezdés 3. pontjában,

a 14. § tekintetében a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. § (3) bekezdés a) pont 7. alpontjában, valamint a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény 88. § (1) a) pontjában,

a 15. § tekintetében az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 62. § (1) bekezdés 4. és 7. pontjában,

a 16. § tekintetében a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény 47. § (1) bekezdés g) pontjában és a termékek piacfelügyeletéről szóló 2012. évi LXXXVIII. törvény 30. § (1) bekezdés a) pontjában,

a 17-18. § tekintetében a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 31. § (1) bekezdés a) pontjában

kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Általános rendelkezések

1. §

(1) E rendeletet az építési tevékenység megvalósításához szükséges tervek készítése során az építési termék építménybe történő betervezésére, az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokra és ellenőrzésre, az építőipari kivitelezési tevékenység végzése során az építménybe történő beépítésre, az építési termékek teljesítményértékelését végző és a teljesítményállandóságot ellenőrző, műszaki értékelő szervezetek eljárására kell alkalmazni.

(2) Eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában e rendelet rendelkezéseit a sajátos építményfajtákkal kapcsolatos építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokra és ellenőrzésre is alkalmazni kell.

2. Értelmező rendelkezések

2. §

E rendelet alkalmazásában:

1. *építési termék*: az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról és a 89/106/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2011. március 9-i 305/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: 305/2011/EU rendelet) I. fejezet 2. cikk 1. pontja szerinti fogalom,
2. *az építményekre vonatkozó alapvető követelmények*: az országos településrendezési és építési követelményekről szóló kormányrendeletben meghatározott alapvető követelmények,
3. *az építési termék teljesítménye*: a 305/2011/EU rendelet I. fejezet 2. cikk 5. pontja szerinti fogalom,
4. *alapvető jellemzők*: a 305/2011/EU rendelet I. fejezet 2. cikk 4. pontja szerinti fogalom,
5. *lényeges terméktulajdonság*: az építési termék olyan teljesítménye, amely a termék tervezett felhasználása során az építményben való elhelyezkedés, az épületszerkezeti szempontból betöltött szerep és a környezeti hatások figyelembe vétele mellett az alapvető követelmények teljesülése szempontjából meghatározó és a megfelelő termék kiválasztásához nélkülözhetetlen,
6. *elvárt műszaki teljesítmény*: az építési termék olyan lényeges terméktulajdonsága, amely az építményre vonatkozó alapvető követelmények teljesüléséhez szükséges, valamint a terméktulajdonsághoz kapcsolódó elvárt szint, osztály vagy leírás,
7. *teljesítménynyilatkozat*: az építési termék gyártója által kiállított olyan dokumentum, amely az építési termék teljesítményét a termékre vonatkozó műszaki előírásnak megfelelően, hitelesen igazolja,
8. *a termékre vonatkozó műszaki előírás*: a teljesítménynyilatkozat műszaki tartalmú alapidokumentuma, mely lehet harmonizált európai szabvány, európai műszaki értékelés, vagy ennek hiányában nem harmonizált európai szabvány, magyar nemzeti szabvány, Magyarország területén elfogadott nemzeti műszaki értékelés, vagy hatályos építőipari műszaki engedély,
9. *egyedi műszaki dokumentáció*: a 305/2011/EU rendelet I. fejezet 2. cikk 15. pontja szerinti fogalom,
10. *harmonizált szabvány*: a 305/2011/EU rendelet I. fejezet 2. cikk 11. pontja szerinti fogalom,
11. *európai műszaki értékelés*: a 305/2011/EU rendelet I. fejezet 2. cikk 13. pontja szerinti fogalom,
12. *egyedi termék*: nem sorozatban gyártott, meghatározott célra szánt, egyedileg tervezett és legyártott építési termék, amely egyetlen, beazonosítható építménybe kerül beépítésre,
13. *tervezett felhasználás*: az építési termék gyártója által meghatározott az építési termékre vonatkozó rendeltetés,
15. *bontott építési termék*: építmény bontása során keletkezett, újbóli felhasználásra szánt, újrafeldolgozás nélkül beépítésre szánt anyag, szerkezet,
16. *hagyományos, vagy természetes építési termék*: ismert és gyakorolt hagyományos eljárással előállított, az előállítás körzetében helyi felhasználásra szánt, fa, terméskő, föld, agyag, vályog, nád, szalma és más természetes vagy növényi anyagok és az ezekből jellemzően nem sorozatban gyártott építési termékek,
17. *nemzeti műszaki értékelés*: műszaki előírás, amely a sorozatban gyártott építési termékre vonatkozó más műszaki előírás hiányában a gyártói teljesítménynyilatkozat alapidokumentuma, szintek, osztályok, vagy leírás megadásával tartalmazza a termék tervezett felhasználásához kapcsolódó, nyilatkozatba foglalandó alapvető jellemzőket, továbbá meghatározza a teljesítményállandóság értékelésére és ellenőrzésére szolgáló rendszert.

18. műemlék épületbe beépített építési termék: a 305/2011/EU rendelet II. fejezet 5. cikk c) pontja szerinti fogalom.

3. Elvárt műszaki teljesítmény

3. §

(1) Az építési termék akkor teljesíti az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 41. § (1) bekezdésben foglalt követelményeket, ha

- a) a tervező az építési-műszaki dokumentációban a 4. § (1) bekezdésében felsoroltak szerint állapítja meg a beépítendő építési termékek alapvető jellemzői tekintetében az elvart teljesítményét, és
- b) a beépítés során a tervező előírásai mellett, figyelembe veszik az építési termék gyártójának a termék teljesítményére vonatkozó nyilatkozatát és a tárolására, szállítására, beépítésére vonatkozó előírásait is.

(2) Az építési termék elvart műszaki teljesítménynek való megfelelését

- a) általános esetben az építési termék gyártói teljesítménynyilatkozata,
 - b) egyedi, hagyományos, természetes, bontott vagy műemléki épületbe beépített építési termék beépítése esetében a felelős műszaki vezető építési naplóban tett nyilatkozata
- igazolja.

(3) Ahol jogszabály az építési termékkel szemben követelményt állapít meg, ott az építési termék beépíthetőségének feltétele, hogy a teljesítménynyilatkozat tartalmazza a követelménynek való megfelelést igazoló termékjellemzőt.

(4) Ahol jogszabály olyan épületszerkezettel szemben állapít meg követelményt, amely önmagában nem egy építési termék vagy nem egy készlet elemeinek összeszerelésével jön létre, hanem több építési termékből keletkezik az építési tevékenység során az építési helyszínen, a követelmény teljesítését a tervező az építészeti-műszaki tervdokumentációban igazolja az adott szakterület műszaki előírásai szerint.

4. Az építési termék építménybe történő betervezésének és beépítésének szabályai

4.§

(1) A tervező az építménybe betervezett építési termék elvart műszaki teljesítményét az építésügyi hatósági engedélyezéshez előírt építészeti-műszaki tervekben

- a) az építési termék építményben való felhasználásának módja,
 - b) az építési termék várható élettartama alatt az építésből, az építmény használatából és az üzemeltetéséből származó hatások,
 - c) az építményt érő várható hatások, és
 - d) a jogszabályokban az építési termékekre, valamint a tervezett épületszerkezetre vonatkozóan meghatározott követelmények és szakmai szabályok
- figyelembevételével határozza meg.

(2) A tervező a kivitelezés megkezdéséhez szükséges kivitelezési tervdokumentáció elkészítése során az elvárt műszaki teljesítmények alapján meghatározza a beépítésre kerülő építési termékeket. A meghatározásnak a termék kereskedelmi forgalomból való beszerzéséhez elegendő információt kell tartalmaznia.

(3) Ha az *1.melléklet* az építési termékre vonatkozóan a jellemző beépítési mód függvényében lényeges terméktulajdonságokat állapítja meg, az építési termék elvárt műszaki teljesítményét a tervező ezekkel a terméktulajdonságokkal határozza meg.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott feltételektől a tervező a beépítés feltételeinek függvényében eltérhet..

(5) Ha a tervező az építésügyi hatósági engedélyezési tervdokumentációban egy bizonyos, egyértelműen beazonosítható építési terméket jelöl meg, az egyben az elvárt műszaki teljesítmény meghatározását is jelenti azzal, hogy ilyen esetben a termék műszaki előírásában foglalt összes teljesítménycategória lényegesnek tekintendő és az elvárt műszaki teljesítmény ezek szintje, osztálya vagy leírása.

5. A teljesítmény igazolása

5. §

(1) Az építési termék – a 7. §-ban felsorolt építési termékek kivételével – az építménybe akkor építhető be, ha termék teljesítményét

a) a harmonizált szabvány által, vagy európai műszaki értékeléssel szabályozott termékek esetében a 305/2011/EU rendelet rendelkezéseinek megfelelően, vagy

b) a termékre vonatkozó harmonizált európai szabvány hiányában a (2) és (3) bekezdés szerinti

teljesítménynyilatkozat igazolja.

(2) Az (1) bekezdés *b)* pontjában meghatározott esetben a teljesítménynyilatkozatot nem harmonizált európai szabvány, nemzetközi szabvány, magyar nemzeti szabvány, vagy 2013. július 1-je előtt kiadott hatályos építőipari műszaki engedély alapján is ki lehet állítani, ha a felsorolt dokumentumokból az építési termék tervezett felhasználása szempontjából lényeges, alapvető termékjellemzők, ezek vizsgálatának, értékelésének módszerei és a teljesítményállandóság értékelésének és ellenőrzésének a 305/2011/EU rendelet V. melléklete szerinti rendszere meghatározható.

(3) Ha a (2) bekezdés szerinti dokumentumok egyike, vagy a dokumentumok összessége nem szolgáltat elegendő információt a teljesítménynyilatkozat kiállításához, a gyártó – választása szerint – a rendelkezésére álló dokumentumok felhasználásával, belföldi célú betervezés és beépítés céljából, a 8. § szerinti eljárással nemzeti műszaki értékelést, vagy a 305/2011/EU rendeletben előírt eljárás szerint az EGT területén történő felhasználás céljából, európai műszaki értékelést készíttethet.

(4) Azoknak az építési termékeknek az esetében, ahol nincs elfogadott harmonizált európai szabvány és nem készült európai műszaki értékelés, a teljesítménynyilatkozat legalább az alábbi adatokat és információt tartalmazza

a) a terméktípus meghatározását, amelyre a teljesítménynyilatkozatot kiadták,

- b) az építési termékek teljesítmény állandóságának értékelési és ellenőrzési rendszerét, az 305/2011/EU rendelet V. mellékletben szereplő rendszernek vagy rendszereknek megfelelően,
- c) az egyes alapvető jellemzők értékelésére használt szabvány, nemzeti műszaki értékelés vagy a 11. § szerinti építőipari műszaki engedély hivatkozási számát és kibocsátási dátumát,
- d) az építési termék rendeltetését, a gyártó által figyelembe vett tervezett beépítési módját,
- e) a nyilatkozatban szereplő egy vagy több rendeltetés vonatkozásában az alapvető jellemzők felsorolását,
- f) az építési termék teljesítményét, a nyilatkozatban szereplő egy vagy több rendeltetés szempontjából releváns alapvető jellemző tekintetében az *1. melléklet* figyelembe vételével,
- g) az építési termék-szintek vagy osztályok szerinti, vagy leírásban, vagy számítás eredményeképpen megadott teljesítményét a jogszabályban előírt követelményekre vonatkozóan,
- h) a c) pontban felsorolt, olyan alapvető jellemzők tekintetében, amelyekre nincs megállapítva a termék teljesítménye, az NPD (No Performance Determined – nincs meghatározott teljesítmény) betűket kell feltüntetni.

6. §

A külön jogszabályban meghatározott honvédelmi és katonai célú építményekben a NATO STANAG szerinti teljesítményértékelési eljárás szerint teljesítménynyilatkozattal rendelkező építési termékek további hazai teljesítményértékelési és minősítési eljárás nélkül a honvédelmi és katonai célú építménybe betervezhetők és beépíthetők.

7. §

(1) Ha az építési termék egyedi, az építkezés helyszínén gyártott, vagy műemlék építménybe beépített, illetve bontott, hagyományos, vagy természetes építési termék és a gyártó által önkéntesen kiadott teljesítménynyilatkozat nem áll rendelkezésre, az építési termék akkor építhető be, ha a beépítéséért felelős műszaki vezető az építési naplóban tett nyilatkozatával igazolja, hogy az építési termék tervezett beépítése megfelel az Étv. 41. §-ában foglaltaknak. Az igazoláshoz a felelős műszaki vezető szakértő, szakértői intézmény vagy akkreditált vizsgálólaboratórium közreműködését is igénybe veheti.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetekben a gyártó önkéntes teljesítménynyilatkozatot tehet a 5. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint, ha

- a) ezt a felhasználóval, tervezővel kötött szerződése rögzíti,
- b) ezt a termék speciális jellege, vagy a beépítés különleges követelményei vagy más körülmények indokolják.

(3) Ha az építési termék olyan építési termékkörbe tartozik, amelyre a 305/2011/EU rendelet V. melléklete szerinti 1+, vagy 1 rendszer alkalmazását írja elő az Európai Bizottság vonatkozó határozata, az (1) bekezdésben leírt mentesség akkor vehető igénybe, ha az igazoláshoz a felelős műszaki vezető szakértő, szakértői intézet, vagy akkreditált vizsgáló laboratórium közreműködését dokumentáltan igénybe vette.

6. Nemzeti műszaki értékelés

8. §

(1) Nemzeti műszaki értékelés kiállítható európai értékelési dokumentum, 2013. július 1-je előtt kiadott, hatályos építőipari műszaki engedély, a kölcsönös elismerés elve alapján figyelembe vett külföldi forgalomba hozatali engedély, vagy más, az építési termék teljesítményét hitelesen igazoló műszaki dokumentum, tanúsítvány vagy akkreditált vizsgáló laboratórium vizsgálati jelentése alapján.

(2) A felhasznált műszaki dokumentumnak értékelhető információt kell tartalmaznia az építési termék tervezett felhasználása, alapvető termékjellemzői, a termékjellemzők szintje, osztálya vagy kategóriája, a teljesítményértékelés módja vagy a teljesítmény állandóság ellenőrzése szempontjából.

(3) Ha az igazoló dokumentum a hatályos jogszabályi követelményeknek (mérési módszerek stb.) és a (2) bekezdésben foglalt tartalmi követelményeknek megfelel és így a nemzeti műszaki értékelés alátámasztására alkalmas, úgy azt az eljárás során a műszaki értékelő szervezet figyelembe veszi.

(4) A nemzeti műszaki értékelést az európai műszaki értékelések kidolgozására külön jogszabály szerint kijelölt műszaki értékelő szervezet készítheti a gyártó, illetve meghatalmazott képviselője megbízása alapján. Az eljárásra és a szervezetekkel szemben támasztott követelményekre a 305/2011/EU rendelet műszaki értékelő szervezetekre vonatkozó szabályait kell alkalmazni.

9. §

(1) Az építési termék gyártójának vagy meghatalmazott képviselőjének írásos megbízása esetén a műszaki értékelő szervezet a megbízás kézhezvételétől számított 30 napon belül munkaprogramot készít, amelyben feltünteti a nemzeti műszaki értékelés elkészítéséhez szükséges számítások, helyszíni értékelések, laboratóriumi vizsgálatok és egyéb feladatok tervét, a kidolgozás várható időtartamát, valamint a figyelembe vehető, a termékre vonatkozó műszaki dokumentumok listáját.

(2) A nemzeti műszaki értékelés kidolgozásának eljárása során figyelembe kell venni az 305/2011/EU rendelet 20. cikk (1) bekezdésében megállapított elveket. A gyártó kérésére az innovatív termékek és a gyártási titkot tartalmazó műszaki részleteket bizalmasan kell kezelni.

(3) A nemzeti műszaki értékelés tartalmazza legalább

a) az építési termék általános leírását és felhasználási területét

b) a termék gyártó által meghatározott rendeltetése szempontjából lényeges, továbbá a gyártó és a műszaki értékelést végző szervek szervezete által közösen megállapított alapvető jellemzők felsorolását és

c) azokat a módszereket és feltételeket, amelyek ezen alapvető jellemzők tekintetében a termék teljesítményének értékeléséhez szükségesek.

(4) A nemzeti műszaki értékelésben szükséges meghatározni az alkalmazandó üzemi gyártásellenőrzés alapelveit, figyelembe véve a szóban forgó építési termék gyártási eljárásának körülményeit, ha erre vonatkozóan jogszabály előírást nem tartalmaz. A nemzeti műszaki értékelésnek meg kell határoznia az Európai Bizottság határozatainak megfelelően a teljesítmény

állandóságának értékelésénél és ellenőrzésénél alkalmazható rendszert, összhangban a 305/2011/EU rendelet V. mellékletével, valamint a lényeges termékjellemzőket.

(5) A nemzeti műszaki értékelés kidolgozásának időtartama a műszaki dokumentáció és a termékminták rendelkezésre bocsátásától számított legfeljebb 90 nap. Ettől eltérő időtartamban a munkaprogram alapján a műszaki értékelő és a megrendelő megállapodhat.

7. Záró rendelkezések

10. §

E rendelet 2013. július 1-jén lép hatályba.

11. §

Az építési termékek műszaki követelményeinek, megfelelőség igazolásának, valamint forgalomba hozatalának és felhasználásának részletes szabályairól szóló 3/2003. (I. 25.) BM-GKM-KvVM együttes rendelet 5. §-ának előírásai szerint 2013. július 1-je előtt kiadott építőipari műszaki engedély az érvényességének idejéig, de legfeljebb 2018. július 1-ig hatályban marad. Az építőipari műszaki engedély alapján végzett első típusvizsgálat vizsgálati eredménye felhasználható teljesítménynyilatkozat kiadására.

12. §

E rendelet az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról és a 89/106/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2011. március 9-i 305/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

13. §

(1) Az építésfelügyeleti bírságról szóló 238/2005. (X. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R1.) 1/A. § (2) bekezdésében az „az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló kormányrendeletben” szövegrész helyébe az „a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 94. § (1) bekezdésében” szöveg lép.

(2) Az R1. 1. melléklete a 2. melléklet szerint módosul.

(3) Az R1. 2. melléklete a 3. melléklet szerint módosul.

(4) Hatályát veszti a R1. 3. § (2) bekezdés c) pontja.

14. §

A Nemzeti Közlekedési Hatóságról szóló 263/2006. (XII. 20.) Korm. rendelet 4. § (2) bekezdése l) pontjának helyébe a következő rendelkezés lép:

(Közlekedési hatóságként első fokon az Útügyi, Vasúti és Hajózási Hivatal jár el:)

„l) a forgalmazási követelmények szabályozása tekintetében – az építési termékek kivételével – a közlekedésért felelős miniszter szabályozási feladatkörébe tartozó vasúti és közúti termékek megfelelőségértékelését végző megfelelőségértékelő szervezetek kijelölése, ellenőrzése, valamint a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti szolgáltatás felügyelete,”

(során).

15. §

Az egyes építésügyi szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 192/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 1. melléklet I. fejezet 10. pontjának helyébe a következő rendelkezés lép:

„10. az építési termékek teljesítménynyilatkozatára, beépítési feltételeire, továbbá a CE jelölés alkalmazására vonatkozó előírásokat,”

16. §

A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság piacfelügyeleti eljárásának részletes szabályairól szóló 367/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet 3.§ (1) bekezdésének *h*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A BM OKF a bírság kiszabása során az eset összes körülményét figyelembe veszi, különösen)

„*h*) a megfelelőségigazolás, teljesítménynyilatkozat, vagy a tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvány tartalmát,”

17. §

Hatályát veszti a területrendezési, a településrendezési és az építészeti-műszaki tervtanácsokról szóló 40/1999. (IV. 23.) FVM rendelet.

18. §

Hatályát veszti az építési termékek műszaki követelményeinek, megfelelőség igazolásának, valamint forgalomba hozatalának és felhasználásának részletes szabályairól szóló 3/2003. (I. 25.) BM-GKM-KvVM együttes rendelet.

Az előterjesztést a Kormány nem tárgyalta meg, ezért az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

9

1. melléklet a .../2013. (... ..) Korm. rendelethez
Külön csatolva az előterjesztéshez

2. melléklet a .../2013. (... ..) Korm. rendelethez

Az R1. 1. melléklet I. táblázata 13. sora helyébe a következő rendelkezés lép és a következő 24. sorral egészül ki:

13. Nem megfelelő teljesítményű építési anyagok, szerkezetek vagy termékek felhasználása, beépítése		80.000 Ft + 0,003xSZÉ legfeljebb 200.000 Ft	150.000 Ft + 0,005xSZÉ legfeljebb 800.000 Ft	100.000 Ft + 0,005xSZÉ legfeljebb 500.000 Ft	
24. Vállalkozó kivitelezői tevékenység folytatása a kivitelezői nyilvántartásban felfüggesztés időszaka alatt			100.000 Ft		

2. melléklet a .../2013. (... ..) Korm. rendelethez

Az R1. 1. melléklet II. táblázata 7. sora helyébe a következő rendelkezés lép és a következő 16. sorral egészül ki:

7. Nem megfelelő teljesítményű építési anyagok, szerkezetek vagy termékek felhasználása, beépítése		80.000 Ft + 0,003xSZÉ legfeljebb 200.000 Ft	150.000 Ft + 0,005xSZÉ legfeljebb 500.000 Ft	100.000 Ft + 0,005xSZÉ legfeljebb 300.000 Ft	80.000 Ft + 0,003xSZÉ legfeljebb 200.000 Ft
16. Vállalkozó kivitelezői tevékenység folytatása a kivitelezői nyilvántartásban felfüggesztés időszaka alatt			100.000 Ft		

Részletes előterjesztés

Az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról és a 89/106/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2011. március 9-i 305/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: a 305/2011/EU rendelet) hatályba lépése szükségessé teszi a hazai építési termékekre vonatkozó jogszabályok teljes felülvizsgálatát.

A 305/2011/EU rendelet 2011. április 4-én jelent meg az Európai Unió Hivatalos Lapjában.

A rendelet részben már most is alkalmazandó (a hatályra vonatkozó 1. cikk, a fogalmakra vonatkozó 2. cikk, a műszaki értékelő szervezetekre vonatkozó 29-35. cikkek, a bejelentő hatóságokra és a bejelentett szervezetekre vonatkozó 39-55. cikkek, az Építési Állandó Bizottságra vonatkozó 64. cikk valamint a Bizottság jelentési kötelezettségét és a hatályba lépést szabályozó 67-68. cikkek) a teljes, érdemi előírások alkalmazásának időpontja 2013. július 1. Ez a határideje a korábbi építési termékekre vonatkozó szabályozás alapját adó 89/106/EGK irányelv – és ezzel együtt az irányelvet bevezető hazai jogszabályok – módosításának, szükség esetén visszavonásának is.

Az 305/2011/EU rendelet alapvetően az építési termék forgalomba hozatalának feltételeit szabályozza, ugyanakkor korlátozó intézkedéseket is tartalmaz a beépítés feltételeinek nemzeti szabályozására, hiszen a termék felhasználása a teljesítménynyilatkozatok tartalmán kívül nemzeti szinten nem korlátozható (305/2011/EU rendelet 8. cikk, (4) bekezdés). Ennek megfelelően, a hatályos építési termékekre vonatkozó szabályozás 2013. július 1-jei visszavonása elkerülhetetlen. A hatályos rendelkezés visszavonását követően, új szabályozási elemek megalkotása nélkül az építési termékek beépítésének feltételei szabályozatlanná válnának, amely nemzetgazdasági szempontból hátrányos helyzetet eredményezne.

A 305/2011/EU rendelet a tagállamok számára a beépítésre (felhasználás) vonatkozóan leginkább korlátokat és kötelezettségeket állapít meg. A rendelet által nem szabályozott kérdések rendezése – így egyebek mellett a rendelet megfelelő működési feltételeinek a megteremtése – azonban a tagállamok kötelező feladata (305/2011/EU rendelet bevezetés (12) bekezdés).

Az építőipar szereplői is nagy többséggel támogatják az új szabályozás megalkotását és az építési termékek beépítésének területén a szabályozatlan helyzet elkerülését. A szabályozás megalkotása, a tervezett jogszabály bevezetése, egyúttal várhatóan hatékonyan megakadályozza a gyenge, alacsony minőségű építési termékek tömeges beépítését, biztosítva épített környezetünk megszokott színvonalának fenntartását és javítását.

Az építményekre vonatkozó alapvető követelmények teljesítése az Étv. 41.§-ban is megfogalmazott elvárás. Az Étv. 41. § elvárás teljesítésének részletes feltételeit a jogszabály-tervezet az Étv. 62.§ (1) 20. felhatalmazása alapján szabályozza. A 305/2011/EU rendelet szerint, a fogalomba hozatal során az építési termékgyártók teljesítménynyilatkozatot tesznek a termékekre vonatkozóan, az építmények alapvető követelményeivel kapcsolatos, a harmonizált műszaki előírásokra alapuló terméktulajdonságokról. A 305/2011/EU rendelet kötelezően csak egyetlen terméktulajdonságra vonatkozó teljesítménynyilatkozatot ír elő.

Egyetlen teljesítményérték a legtöbb esetben az építési folyamat szereplői számára azonban nem teszi lehetővé az építési termék adott beépítésre való alkalmasságának megítélését. Az építési termék gyártói a teljesítménynyilatkozatban vélhetően önkéntesen több lényeges termékjellemzőt meghatároznak majd. Ha a teljesítménynyilatkozat tartalmát azonban nem orientálja a nemzeti szabályozás, a nyilatkozattal érintett tulajdonságok lényegesen mások lehetnek, mint amiket a tervezők meghatároznak. A szabályozatlan tartalmú teljesítménynyilatkozatok alapján – kiegészítő szabályok nélkül – akár széles körben is előfordulhat, hogy sem a beruházó, sem az általa megbízott kivitelező nem tud a termék helyes kiválasztásával megfelelni a tervezés során meghatározott követelményeknek, mivel nem talál az építési termékpiacon a tervező által meghatározott tulajdonságokkal bíró terméket.

Annak érdekében tehát, hogy a tervező által elvárt terméktulajdonságok ugyanazok legyenek, mint amelyekre vonatkozóan az építőanyag-gyártók is nyilatkoznak, szükségesnek mutatkozik az egyes termékcsoportok jellemző felhasználási módjai esetében a lényeges terméktulajdonságok megállapítása.

Mivel a 305/2011/EU rendelet kizárólagos módszereket ír le az építési termékek teljesítményének igazolására, a betervezési és a beépítés szempontjából az építményekre vonatkozó alapvető követelmények érvényesülését biztosító feltételeket csak a teljesítménynyilatkozatok tartalmával kapcsolatban lehet előírni. Ennek megfelelően a tervezet a beépítés szabályait a teljesítménynyilatkozat tartalmán keresztül szabályozza.

Megjegyzendő, hogy a forgalmazás feltételeinek szabályozási szándéka nélkül is, minden olyan szabályozási elem, amely az építési termék beépítési feltételeit meghatározza, indirekt módon - biztonságos és szakszerű beépítés feltételezése mellett – eleve kihat a teljesítménynyilatkozatok tartalmára, mivel elvileg nem érdemes olyan terméket gyártani amit (a teljesítménynyilatkozat hiányosságai miatt) gyakorlatilag nem lehet beépíteni. Ez is alátámasztja az átfogó szabályozás megalkotását.

A 305/2011/EU rendelet céljával összhangban, az új szabályozás megalkotása során érvényre jutottak a koncepcióban is meghatározott következő szempontok:

- az építőanyag-gyártó vállalkozások versenyképességének javítása;
- a kis- és középvállalkozások piacra jutásának megkönnyítése;
- egyszerűbb, érthetőbb felhasználási szabályok;
- általában az építésgazdasági szereplők adminisztratív terheinek csökkentése;
- a felhasználók számára garanciák beépítése a termékek építési célra való alkalmasságáról;
- az építmények biztonságos, egészséges és jó minőségben való megvalósítása;
- a fenntartható fejlődés elveinek megfelelő építőanyagok alkalmazásának elősegítése.

Az új építési termékekre vonatkozó hazai szabályozás megalkotása során lehetőség nyílik a következő szempontok érvényre juttatására is:

- a hagyományos építőanyagok és alkalmazásának eljárási szabályozása;
- a helyben gyártott építési termékek helyi felhasználásának elősegítése;
- a kis szériában, vagy egyedileg készített termékek beépítésének megkönnyítése;

- a bontott építési termékek felhasználásának elősegítése;
- az épületek megfelelő minőségének biztosítása mellett.

A tervezet az építési termék betervezésével és beépítésével kapcsolatos elengedhetetlen, a nemzeti jogrendbe való illesztési feladatokat is elvégzi és alapvetően az építési folyamat résztvevői számára ír elő kötelezettségeket. 2013. július 1.-ig szükséges szabályozni:

- az építményekre vonatkozó alapvető követelményekből adódó elvárt műszaki teljesítmények meghatározásának feladatát, a feladat címzettjeit,
- az elvárt műszaki teljesítmények a betervezés és a beépítés szempontjából elfogadott igazolási módozatait, dokumentumait,
- a meghatározott elvárt műszaki teljesítményeknek megfelelő építési termékek kiválasztásának és szakszerű beépítésének részletszabályait.

Mivel a 305/2011/EU rendelet nem minden építési termékkört szabályoz, továbbá a 305/2011/EU rendelet is tartalmaz kivételeket, az építési termékek esetében az alábbi termékkörök szabályozása indokolt:

- amelyekre vonatkozóan rendelkezésre áll harmonizált műszaki leírás és így a 305/2011/EU rendelet hatálya alá tartoznak,
- azon termékek, ahol nem áll rendelkezésre harmonizált műszaki előírás,
- azon termékek, amelyek a 305/2011/EU rendelet kivételei között szerepelnek,
- hagyományos, természetes és bontott építési termékek.

Az utolsó három esetben nem lehet vagy a 305/2011/EU rendelet szerint nem kell teljesítménynyilatkozatot mellékelni. A hazai szabályozásban szükséges meghatározni azon eljárásokat és dokumentációkat, amelyek ezekben az esetekben is garantálják az épületekre vonatkozó alapvető követelmények teljesülését. A tervezet az utóbbi termékkörök esetében is meghatározza a betervezés és a beépítés feltételeit.

az 1. §-hoz

Az Étv. 41.§ személyi hatálya kiterjed minden természetes vagy jogi személyre, aki az építési folyamat során az építési termék betervezésében és beépítésében részt vesz.

Az elvárt műszaki teljesítmények meghatározása és a konkrét építési termékek kiválasztása a tervező feladata. Az építési és építésfelügyeleti hatóságok, az építésügyi és építésfelügyelet hatósági eljárások, ellenőrzések, valamint hatósági szolgáltatások szabályai szerint előzetesen az építési engedélyezési eljárásban, a kiviteli tervezési szakaszban, majd a kivitelezés és a használatba vétel során folyamatosan ellenőrzik az építési termékek igazoltan szakszerű betervezését és beépítését, illetve az építési termékekre vonatkozó jogszabályok betartását. A kivitelezés során a tervekben meghatározott építési termékek szakszerű beépítését a kivitelező, a felelős műszaki vezető, az építési műszaki ellenőr és a beruházáslebonnyító ellenőrzése mellett végzi. Az eljáró szervezetek az építési termékek teljesítménynyilatkozat tartalmát értékelik és ellenőrzik. A rendelet hatálya alapvetően ezekre a résztvevőkre terjed ki.

az 2. §-hoz

A tervezet a legtöbb esetben a jogrendszerünk részévé 305/2011/EU rendelet terminológiáját használja, adott esetben hivatkozva a jogszabályra, továbbá tartalmazza a hazai szabályozás bevezetése által indokolt új fogalmak meghatározását is.

a 3. §-hoz

Mivel egyes termékek csak a speciális gyártói utasítások, kiegészítő termékek, eljárások betartása és felhasználása mellett rendelkeznek a gyakorlatban is a teljesítménynyilatkozatokban foglalt teljesítménnyel, indokolt annak előírása, hogy a gyártói utasítások betartása a kivitelezés során kötelező legyen.

Az Étv. 41.§ (1) teljesülése törvényi kötelezettség, minden körülmény között. Az építési folyamat felügyelete és ellenőrzése során a résztvevő személyek és hatóságok az Étv. 41.§ teljesítését alapvetően az Étv. 41. § (2) bekezdésben foglaltak szerint igazolják, illetve ellenőrzik.

A 41.§ (2) c) pontja megengedi, hogy jogszabály a két a) és b) pont alatti igazolási módtól eltérő formákat is megengedjen. A tervezet részletesen meghatározza az igazolás megengedett módjait.

a 4. §-hoz

A tervező alapvető feladatainak meghatározása.

Az Étv. 41.§(2) a) pontja olyan elvárást fogalmaz meg, amely az elvárt műszaki teljesítmény meghatározását feltételezi. A törvény címzettje alapvetően a tervező, kivételes esetekben (ha nem vesz részt tervező az építési folyamatban) pedig a kivitelező és a felelős műszaki vezető.

Az építési folyamatban résztvevő tervezők köre rendkívül széles. Az egyes tervezési feladatok ellátása során az adott tervanyag készítője határozza meg az általa betervezett építési termékek elvárt műszaki teljesítményét.

Abból a célból, hogy a tervezők által meghatározott elvárások a gyártók által rendelkezésre bocsátott adatokkal összeegyeztethetők legyenek, tehát az elvárt műszaki teljesítményeket a beépítés során a gyakorlatban is igazoltan meg lehessen valósítani, a gyártói teljesítménynyilatkozatok tartalmát a tervezői elvárt műszaki teljesítményekhez közelíteni szükséges. Ez elsősorban a tervezett felhasználás (az építményben betöltött építési termék funkció),

másodsorban a teljesítményértékek (a megfelelő teherbírású termék és a rá háruló teher) közelítését jelenti.

A tervezett jogszabály ennek elősegítésére, a mellékletben felsorolja a termékcsopontonként meghatározott, a tervezett beépítés szempontjából lényeges termékjellemzőket. A lényeges termékjellemző lista tervezői és gyártói gyakorlati alkalmazásával elkerülhető az a nemzetgazdaságilag nem kívánt helyzet, amikor a tervezők tömegesen olyan terméktulajdonságokat írnak elő amelyeket egyik az építési piacon hozzáférhető építési termék sem teljesít igazoltan. Annak figyelembevétele azonban, hogy a tervezési körülmények teljes spektrumának lefedése lehetetlen, szükséges a lényeges termékjellemző listától való indokolt eltérés megengedése.

A meglévő tervezési gyakorlat figyelembe vétele és a 305/2011/EU rendelet bevezetésének átmeneti időszaka indokolja azt a kitétel, hogy a konkrét építési termék megjelölése megengedett legyen a tervezők számára. Erre azonban - a későbbi termék helyettesítés lehetőségének kizárása elkerülése érdekében - csak akkor van lehetőség, ha a tervező egyúttal megjelöli az általa kiválasztott termék lényeges terméktulajdonságait is. Ellenkező esetben a jogszabály a helyettesítést csak teljesen azonos teljesítményekkel rendelkező építési termék esetén engedi meg.

az 5. §-hoz

Az építési termék teljesítményének tervezési és beépítési szempontból lehetséges eltérő eseteit szabályozza.

A harmonizált műszaki specifikációk szerint gyártott és forgalmazott termékek esetében a 305/2011/EU rendelet teljes hatályba lépését követően az EGT területéről a hazai építési termék piacra szabadon áramolhat be CE jellel ellátott építési termék és ezek betervezését, beépítését a teljesítménynyilatkozat tartalmának előírásán kívül – a különleges vagy kivételes esetektől eltekintve (nemzetbiztonság, közegészségügy stb.) - jogszabály nem korlátozhatja.

A második esetkör tekintetében a tervezet részletesen leírja az EU Rend. által nem lefedett termékkörök beépítésének szabályait, a beépítés során megkövetelt dokumentumok, igazolások lehetséges, elfogadott formáit. A koncepciónak megfelelően, a tervezet a teljesítménynyilatkozat elvárt műszaki teljesítmény logikai párosítást az Étv. 41.§ (1-2) bekezdések szerint bevezeti a 305/2011/EU rendelet által nem szabályozott esetekben is. Más műszaki specifikációk hiányában bevezeti a a nemzeti műszaki értékelés dokumentumot.

A megoldással elkerülhető az építési termék beépítése szempontjából az a nem kívánt helyzet, hogy a 305/2011/EU rendelet hatálya alá tartozó és a nem lefedett termékkörök eltérő (kettős) szabályozása zavart okozhatna az építési folyamatban részt vevők számára.

A tervezet a továbbiakban meghatározza az 305/2011/EU rendelet hatályán kívüli esetekben a teljesítménynyilatkozatok beépítési szempontból elfogadható tartalmát is.

a 6. §-hoz

Ez a kitétel a honvédelmi és katonai célú építményekre vonatkozóan a Honvédelmi Minisztérium kifejezett kérésére tartalmaz előírást.

a 7. §-hoz

A 305/2011/EU rendelet szerint a harmonizált műszaki specifikációval szabályozott építési termékekhez a gyártó minden esetben teljesítménynyilatkozatot ad, kivéve:

- az egyedileg készített termékek (5. cikk a) pont),
- az építési helyszínen gyártott építési termékek (5. cikk b) pont),
- a műemlékvédelem területén felhasznált építési termékek (5. cikk c) pont) esetében

A 305/2011/EU rendelet nem megjelölt, de hasonlóan különleges alkalmazású termékek:

- hagyományos és természetes) építőanyagok és eljárások (a helyi felhasználás miatt nincsenek harmonizált műszaki specifikációk hatályban),
- a bontott építési termékek (nemzeti szabályozás hatáskörébe tartoznak a környezetvédelmi szempontok miatt, továbbá mert nem jellemző a határon átnyúló bontott termék forgalmazás).

Az egységes építési termék szabályozás indokolja, hogy a fenti kivételeket mind a 305/2011/EU rendelet hatálya, mind az azon kívüli termékkör esetében egységesen kezeljük. A tervezet koncepciója szerint:

„Valamennyi kivétel esetében önkéntesen tehetne teljesítménynyilatkozatot a gyártó, amennyiben

- így dönt, vagy
- ezt a felhasználóval, vagy a tervezővel kötött szerződése rögzíti, illetve,
- ha a termék speciális jellege, vagy a beépítés különleges követelményei alapján ez indokolt.

Ha az általános lehetőségekkel a gyártó nem él (nem kér európai műszaki értékelést, hazai műszaki értékelést, nincs szabvány, korábban kiadott építőipari műszaki engedély vagy európai értékelési dokumentum hatályban a termékre), úgy a felelős műszaki vezető építési naplóban tett nyilatkozata igazolhatja az Étv. 41.§. teljesülését, az építési termék beépítésre való alkalmasságát. Ehhez a felelős műszaki vezető szakértő, illetve akkreditált vizsgálólaboratórium közreműködését is igénybe veheti.”

Tekintettel arra, hogy különösen a hagyományos vagy egyedi épületszerkezetek esetében az építményekkel szemben támasztott alapvető követelmények teljesítését nem az építési termékekkel, hanem az építési termékekből egyedileg kialakított (a helyszínen épített) épületszerkezetekkel vagy épületrészekkel szemben kell igazolni (pl. falszerkezetekkel szembeni tűzvédelmi követelmények), indokolt, hogy a megengedő szabályozást a fokozott kockázatú beépítések esetén (pl. tartószerkezetek) korlátozni kell, így a (3) bekezdés ezekre az esetekre kötelező felügyeletet ír elő.

a 8.-9. §-hoz

A két paragrafus a nemzeti műszaki értékelés kiállításának részletes szabályait foglalja össze. A szabályozási elemek alapvetően az EU Rend. eljárási és anyagi jogi előírásainak hazai adaptálásával kerültek megfogalmazásra.

Annak ellenére, hogy különböző jogtechnikai okokból a 305/2011/EU rendelet szabályai közvetlenül nem alkalmazhatóak a nemzeti dokumentum előállításának a szabályozására, a szándék ezen szabályozási elemek lehető legteljesebb átvétele volt. A megoldás a párhuzamos eljárásrend és szervezetrendszer elkerülését szolgálja, egyúttal potenciális átmenetet biztosít a nemzeti műszaki értékelés és a harmonizált műszaki előírások között.

Az eljáró szervezetek kijelöléséről más jogszabály rendelkezik.

a 10. §-hoz

A tervezet hatályba lépése a 305/2011/EU rendelet teljes hatályba lépéséhez igazodik.

a 11. §-hoz

A tervezet az új jogszabályi környezet bevezetésének megkönnyítésére a 305/2011/EU rendelet által lehetővé tett átmeneti szabályozáson felül megengedi, hogy a beépítés és a betervezés szempontjából a korábban kiadott, még érvényes megfelelőségi igazolásokat figyelembe lehessen venni. Ennek értelmében a hazai műszaki specifikációk alapján megfelelőség igazolással ellátott építési termékekre a teljesítménynyilatkozat kiadható, a gyártó döntése alapján, a hazai műszaki specifikáció alapján, annak érvényességi idején belül.

a 12. §-hoz

Jogharmonizációs záradék.

a 13-18. §§-hoz

Mivel a 305/2011/EU rendelet közvetlen hatályos, 2013. július 1-étől valamennyi előírása feltétel nélkül alkalmazandó. A pozitív kollízió elkerülése érdekében a meglévő szabályozás egy részét - így a harmonizált építési termék területen megfelelőség igazolást előíró vagy megkövetelő hazai jogszabályokat is - vissza kell vonni, vagy a jogszabályokkal az összhangot más módon meg kell teremteni. (a 305/2011/EU rendelet 8. cikk (4) bekezdése).

A BM hatáskörébe tartozó építésügyi jogszabály módosításokra 2012-ben jórészt sor került. A BM hatáskörben még visszavonásra vagy módosításra szoruló jogszabályok listáját a tervezet tartalmazza és javaslatot tesz a módosítandó jogszabályok a tervezettel összhangba kerülő módosítására.